

číslo 38 | září 2022

VINNÝ KMEN

Brněnská diecéze Církve československé husitské

Jiný metr nemáme

Jan Blahoslav Lášek

Prostě si Bůh našel cestičku

rozhovor s Miroslavem Kubíčkem

Inclusion and Diversity

Michal Hvězda

Už řadu let, když se nachyluje léto a přibližuje podzim, se mi vybaví verše Jana Skácela: „Zas konec léta, zas je blízko k vínu a čistý vír zpívá o podzimu, tak jako tenkrát, dávno, kdysi...“

Když jsem před lety jel poprvé z Mikulova směrem ke Klentnici a Pavlovu, bylo to právě v tomto zmíněném čase, jen tak tak, že jsem se i s autem neskutálel dolů ze stráně. Nalevo bílé pálavské skály, napravo až dolů nedohledné vinice, vše ozářeno tím jasným pozdně letním sluncem, které všemu dávalo krásně teplé barevné tóny. Byl jsem tou krásou oslněný, hned mne napadlo, že tady bych si dovedl představit žít.

Tohle moje malé vzpomínání vůbec není od věci, od tématu. Každoročně první neděli v říjnu totiž míváme poděkování za úrodu a ostatní dary země, za všechno, co díky Pánu sklízíme a máme. No a to vínečko k tomu přece neoddelitelně náleží také, ne?

Za redakci Miroslav Kubiček

Obsah

Jiný metr nemáme	3
Prostě si Bůh našel cestičku	5
Operace Anthropoid	10
Víra? Víra!	12
Bůh jedná i ve Tvých dějinách	14
Inclusion and Diversity	16
Jsem docela dobrá farská kuchařka	18
Střípky ze života diecéze	20
Ježíš tluče na dveře, zevnitř	24

Jiný metr nemáme

Jan Blahoslav Lášek

Podstatným znakem Boha, ve kterého jsme uvěřili je, že se zjevuje. Způsoby, jak se tak děje, jsou různé. Jsou to především zjevitelské Boží činy, písemné svědectví Starého a Nového zákona o nich, na Písmu založené živé slovo církve a na Písmu i živém slovu církve založená náboženská zkušenost. Všechny tyto způsoby jsou důležité.

Nás nyní zajímá, jak je to se zjevením Božím v Písmu, především pak v Novém Zákoně. Pokud jde o Starý Zákon, který byl autoritou i pro prvokřesťanskou obec, je věc jasná. Zjevení zde znamenají Boží činy s Izraelem a Boží mluvení k izraelskému lidu skrze prorocké slovo. První křesťané chápali všechno, co se dělo kolem nich, jako naplnění těchto Božích činů. Podle nich se živé Boží slovo stalo tělem v Ježíši Kristu, v jeho životě, díle, smrti a vzkříšení.

O tom jim svědčilo apoštolské slovo. Všechno to pak přispělo k ustanovení církve Nové smlouvy. Obecně lze říci, že Boží zjevení je v Písmu svatém Slovo Boží, zaznamenané nám lidskou řečí. A v této písemné podobě k nám přichází. Písmo je zachycené svědectví o tom, jak se Slovo Boží projevovalo v dějinách jeho lidu a prostřednictvím této lidské podoby přichází právě k nám. Bibličtí svědkové, kterých je tak mnoho, píší nejrozličnějšími způsoby (včetně jejich zá-

vislosti na tehdejších představách o světě), chtějí sdělit jen jedinou podstatnou skutečnost: poznali vírou Boží Slovo a vydávají o něm svědectví. A to dělají, jak mohou: jasně, srozumitelně a bez váhání. Nechtějí své pozdější čtenáře poučovat ani v zeměpise, ani v dějepise ani v žádné tehdy známé vědě. Chtějí říct, že Bůh je přítomen, že je se svým lidem a MLUVÍ. Boží Slovo se nakonec stalo tělem a přebývalo mezi námi. I když lidé Boha opouštěli, Bůh pokleslého a zmateného člověka neopustil a dal mu před jeho tváří poslední šanci. Vrátit se k němu, být opět jeho obrazem, napravit deformace, jichž se dopustil.

Čím je nám dnes Písmo? Rozhodně ne výtvořem, kde každá litera je neomylná. Je však neomylnou směrůvkou, po jaké cestě musíme jít, abychom dosáhli spásy. V tom a jen v tom má Písmo naprostou pravdu. Církev v dějinách napáchala mnoho zla a byla přesvědčena, že Zjevení pokračuje v jejích činech a výrocích. Tady se ovšem mýlila. Samozřejmě, Bůh mluvil prostřednictvím církve v dějinách mnohokrát – o tom není sporu. Ale v žádném případě ne vždy. Staří husité to věděli a chtěli mít rozhodčího pravdy. V jednání s představiteli basilejského koncilu to v Chebu v r. 1432 vy-

VINNÝ KMEN

Vydává Brněnská diecéze Církve československé husitské
Joštova 7, Brno, www.ccsbrno.cz, dieceze@ccsbrno.cz

Šéfredaktor: Miroslav Kubiček

Redakce: Petr Šandera, Michaela Kubičková,
Juraj Jordán Dovala, Pavel Pospíšil

Spolupracovníci: Michal Hvězda

Jazyková korektura: Marcel Sladkowski

Grafická úprava: Jerguš Dovala

Foto: Erika E. Štrbová (obálka, str. 4 a 13)

Tisk Tiskárna A. M. G., s.r.o., Mírová 87/2, Adamov

jádřili velmi aktuálně a jasně: „...za nejspravedlivějšího a nestranného soudce přijat zákon boží, praxe Kristova, apoštolské a prvotní církve spolu s koncily a učiteli, kteří se v něm pravdivě zakládají...“. Hlavní úlohu hraje Boží zákon, a ten jen doložený v Písmu. V dějinách křesťanského myšlení je to také

hlavní důvod, proč tradici církve, která se nepodrobuje těmto měřítkům, odmítá Hus a po něm o století později Luther.

Písmo at' je měřítkem našeho jednání i dnes, jiný „metr“ nemáme. Všechna ostatní měřítka jsou špatná a zavádějící nás i naše potomky.

Vinný kmen

Prostě si Bůh našel cestičku

Rozhovor s knězem, teologem a malířem Mirkem Kubíčkem

Juraj Jordán Dovala

Mirka Kubíčka nemusíme zvlášť dlouho představovat, je šéfredaktorem Vinného kmene, farářem na Starém Brně a výtvarníkem.

Mirku, co tě napadne, když se řekne sedmdesátka? Jaké pocity prožíváš, když se to najednou týká i tebe?

Abych tak řekl, pocity v podstatě žádné. Jako kdyby to šlo nějak mimo. Kdyby nebylo těch vnoučat, nejstaršímu bylo už jednadvacet (to je hrozné, jak ty děti stárnou), tak bych si toho možná ani nevšiml. Ale samozřejmě hlavně fyzicky je to hodně cítit. Spoustu a spoustu věcí už nezvládám, anebo nemůžu, coby kardiak mám dokonce řadu činností zakázaných, například nesmím pracovat s žádnými nástroji, které mají vibrace, tedy s vrtačkou, sekačkou a podobně. No a pochopitelně byla celá řada činností, které jsem měl

rád a na které už teď jen nostalgicky vzpomínám (můžete si doplnit ad libitum). Ale jinak to fakt téměř nevnímám. Kdysi, před lety, při jakési příležitosti prohlásily moje děti:

„Taťko, ty to máš dobrý, ty jednou přejdeš plynule z puberty do senility, ani si toho nevšimneš.“ Vlastní děti! Parchantíci! Ale asi měly pravdu. Fakt nebýt té fyziky, tak to ani nevnímám. Chvála Bohu. Není to tak dávno, co jsem přišel domů a dočteně jsem vyprávěl ženě Michalce: „Tak si představ, že mě zase chtěl nějaký mladík v šalině pustit sednout. Co si ti mladí dneska dovolují, to už přestává všechno...“

**Ty jsi z generace, která své mládí prožívala ve zlatých 60. letech. Poslouchali jste Beatles, Led Zeppe-
lin, Plasty, četli beatniky. Jak na to všechno vzpomínáš?**

No samozřejmě, ty „šedesátky“ nás v podstatě formovaly. Mě tehdy drápkem chytila muzika, bigbít, a dodnes se mě ten drápek nepustil. Plastici tehdy vlastně ještě nebyli, jen jejich předchůdci, Primitives Group, ale jinak to sedí. Pravidelně dvakrát týdně jsem měl ucho přitisknuté na rádio, aby mi nic neuniklo z pořadu Houpačka, kterou tehdy dělali Miroslava a Jiří Černých, to byl jeden ze vzácných kontaktů s touhle muzikou. U nás v Třebíči byla jedna kapela, která hrála převážně blues, to v těch letech hodně frčelo, a oni to opravdu uměli. Šli jsme jednou s kamarádem kolem kulturáku, kde zkoušeli, slyšeli jsme je, a tak jsme zašli. Právě dělali Hendrixovu Foxy Lady. Pro mě to tenkrát bylo něco jako „kopernikánský obrat“. Až mi nad tou muzikou běhal mráz po zádech. A bylo to jasné... A to ostatní? Najednou se nám začala otevírat kultura do té doby neznámá, literatura, poezie, filmy... My jsme navíc měli to štěstí, že jsme na gymplu měli třídního, který nám tohle krásně zpřístupňoval. Jednou jsem si vzal referát z písniček Simona a Garfunkela, takže dost podobné beatnické poezii. Normálně byly ty referáty jen na úvod hodiny literatury, tak patnáct, dvacet minut. Mně to vyšlo od zvonění do zvonění. Zkrátka už tehdy jsem byl ukecanej jako farář... Ale třídní to velice ocenil. Takže šedesátky... Proč myslíš, že jsem měl ještě

pár let po své padesátce deku do půl zad? Reminiscence na léta šedesátá...

Období socialismu bylo pro svobodné lidi, jako jsi ty, těžké. Jak sis prošlapával cestu? Měl jsi problémy s režimem?

Víš, já jsem nikdy nebyl rebel v pravém slova smyslu. Moje představa byla, že si budu nějak v klidu a v ústraní žít a moc nevyčínat. Jenomže ono mi to neustále jaksi vyčínalo samo, ať jsem chtěl, anebo nechtěl. Já jsem měl odjakživa jednu nejvyšší hodnotu, a tou byla (a je!) svoboda. Já jsem neměl na to, abych např. vystupoval proti bolševickému režimu, nikdy jsem nebyl typ hrdiny, jen jsem chtěl žít jako svobodný člověk. Ale jak dobře víme, i to bylo tehdy v podstatě trestným činem. Takže jsem s těmi tehdy pouhými dvěma maturitami skončil na cca jedenáct let jako skladový dělník a chvíli také jako (klasičky) topič v kotelně. Oproti svému kamarádovi z té kotelně, který byl u výsledku co chvíli, já jsem si prožil jen jeden, takže nic moc. Ale moc rád vzpomínám, jak mi jeden soudruh vysvětlil, že „protože nepodporujete politiku strany, nesmíte vykonávat jiné povolání, než dělnické“. Odpověděl jsem mu: „Takže tomu mám rozumět, že jsem za trest příslušníkem vládnoucí třídy?“ Ten infarkt ho tehdy netrefil, i když k tomu očividně neměl daleko.

Od mládí se věnuješ výtvarnému umění. Kdo tě ve tvé tvorbě inspirovuje a co jí chceš sdělovat?

K tomu mě nevědomky přivedl už zmíněný třídní na třebíčském gymnáziu. Ta inspirace přichází sama, najednou vidím obraz už v podstatě hotový, jen to okopírovat na papír či na plátno. Já mám vedle toho dvě své veliké lásky: teologii a filosofii (ne, že bych se v nich vyznal, ale mám je moc rád). A do toho svého výtvarna prostě nějak doplňkově přenáším ty otázky, které se objevují. A čím dál víc inklinuji k jednoduchému, až strohému vyjádření, hodně mě inspiruje minimalismus, v poslední době až i konceptualismus. Tam se už hodně dotýká, ne-li prolíná výtvarné umění s filosofií. A to mi vyhovuje.

Jsi farářem na Starém Brně, máš nějaké tipy pro mladší kolegy, jak svou službu pojmout a směřovat?

Od samého začátku jsem pochopil, že to není nic jiného, než cesta. Cesta, která skončí až v okamžiku, kdy mě Pán zavolá, dřív ne. A třeba teď jsem na té cestě docela jinde, než jsem byl například před dvaceti, třiceti lety. Je to neukončené, dynamické, stále v pohybu. Navíc, já jsem (a vždycky a ve všem jsem byl) solitér, těžko zvládám týmovou práci. To je jeden z nelehkých údelů jedináčků. Takže asi jediné, co bych mohl mladším kolegům říct – berte to vážně, bytostně vážně, na celý

život. A kudy vás ta vaše jedinečná cesta povede, to už poznáte sami.

Minulý rok ti vyšla kniha tvých kázání, která jsi psal a nahrával pro Rádio TWR dlouhá léta. Co tě na bibli dodnes fascinuje? A jak ses dostal k víře?

Jak jsem se dostal k víře, to by bylo na dlouhé vyprávění. Ostatně před nedávnem jsem o tom hovořil právě v rozhovoru s Katkou Hodecovou v TWR. Prostě si Bůh našel cestičku, jak si toho tvrdohlavého Kubíčka přitáhnout, a vyšlo mu to, takže jsem, kde jsem. A co mě dodnes fascinuje na bibli? Snadná odpověď: všechno. Jednou při přednášce na naší fakultě řekl profesor Otakar Funda: „Když např. z Platona vynecháte stránku, nestane se nic. Ale když z Bible odstraníte jediné slovo, ztratí to smysl.“ A o tom to je, to je to fascinující.

Vím, že jsi člověk, který ctí demokratické hodnoty, nerad vidíš bezpráví a pošlapávání lidských práv. Jak vnímáš současnou situaci na Ukrajině?

Formující pro mne byly ty šedesátky. Když byl 21. srpen 1968, bylo mi šestnáct. Dodnes to mám před očima, jako kdyby to včera bylo. A když o tom mám vyprávět, tak se většinou rozbřečím. Musím k tomu ještě něco dodat, anebo to už samo o sobě stačí?

Brněnská diecéze Církve čs. husitské

Naše důrazy

- > Pro lásku Kristovu sledovat a zajímat se o svět kolem nás.
- > Naslouchat lidem, jejich otázkám, nadějím i problémům a dosvědčovat jim živého Krista.
- > Pokoušet se předávat poselství Ježíšovy dobré zprávy způsobem srozumitelným člověku dneška.
- > Uchovávat a rozvíjet hodnoty křesťanské tradice (tradice cyrilometodějské, svatováclavské, husitské a bratrské).
- > Usilovat o obnovu církve zejména zvěstováním Božího slova a slavením Ježíšovy večeře.
- > Připomínat, že křesťanská víra musí nést ovoce ve způsobu života.

Pokud

- > potřebujete duchovní pomoc
- > hledáte duchovní doprovázení
- > uvažujete o křtu
- > chcete si povídat o Bibli nebo o jiných tématech
- > hledáte přijetí a otevřené společenství

kontaktujte některého z našich duchovních

<https://www.ccsbrno.cz/kontakty>

Operace Anthropoid

Miroslav Kubiček

Letos v květnu bylo jedno významné výročí: 80 let od tzv. operace Anthropoid, kdy naši parašutisté, vycvičení v Anglii, provedli atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Pořadí k tomu výročí uvedených, uskutečněných akcí a uveřejněných článků byla celá řada. V Dolních Vilémovicích nedaleko Třebíče se v červnu uskutečnil pietní akt u památníku Jana Kubiše, pod patronátem tamního obecního úřadu a vojenské posádky z Náměště nad Oslavou. Ta událost, tedy atentát, měla nesmírnou důležitost, možná, nebýt toho, tak jsme i po skončení války zůstali v okleštěných „mni- chovských“ hranicích. Do té doby převažoval názor, že Češi pod Heydrichem ochotně pracují pro blaho říše, maximálně čekají, až je někdo jiný osvobodí, aniž by k tomu sami ně-

co přinesli. Tento obraz se radikálně změnil, ohlas byl a rozhodující.

Tu a tam jsou slyšet argumenty, že byl nedomyšlený, neboť jeho přímým důsledkem bylo vyhlazení Lidic, masové popravy (cca 1000 lidí) atd. Atentát ale v žádném případě chybou nebyl a vinit z následných represí ty, kteří jej provedli, je zcela absurdní. Heydrichovo rozhodnutí český národ zcela odvrátil, k represáliím by došlo i kdyby tak. Navíc Heydrich byl Hitlerovi prakticky nejvyšší důstojníkem, jehož smrt byla z hlediska nacistického režimu katastrofou. Heydrich byl pohlavář, kterého se za války podařilo zlikvidovat. Byl dán důkaz, že nacisté nejsou neporazitelní. O tom ale ani moc nechci hovořit, jde mi spíše o jednu vzpomínku. Před lety, když jsem přišel do Hrotovic a pomalu se seznamoval

s tamější náboženskou obcí, navštívil jsem jednu starou paní. Už si opravdu nevzpomenu, jak se jmenovala, jen vím, že se jí od malička říkalo Miluška, přestože její křestní jméno bylo jiné. Byl začátek září, seděli jsme spolu na lavičce v zahradě a, jak tomu při takových návštěvách obvykle bývá, já jsem v podstatě ani nemluvil, ona hlavně vzpomínala.

„Měla jsem kousek odtud, v Rešicích, snoubence. Když začala válka, tak utekl do Anglie. Ale pak se zase tajně vrátil a pár dnů se tady schovával. Nosila jsem mu jídlo. Potom ale utekl do Prahy a tam zahynul v kostele...“

Když tohle řekla, tak jsem zpozorněl a docela mi přeběhl mráz po zádech.

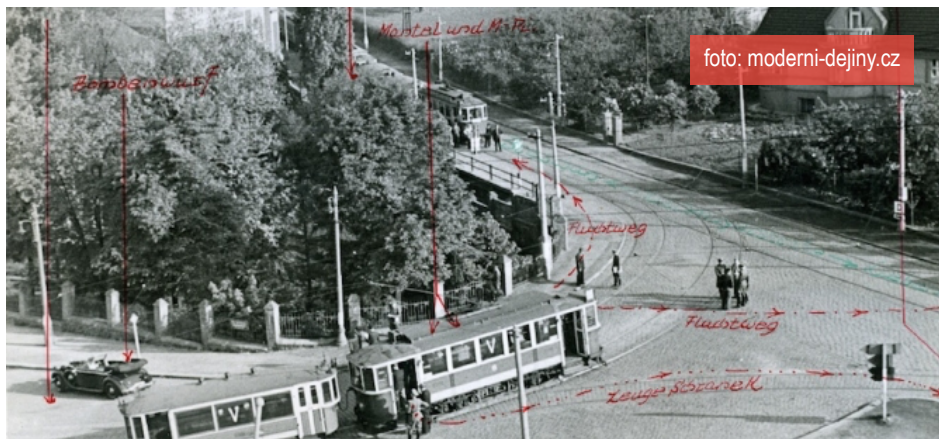
„A prosím vás, jak se jmenoval?“

„Adolf Opálka.“

Tak vám řeknu, že tohle naše povolání je schopno přivodit taková překvapení, že až jdete do kolen...

„Tři čtvrtě a potom celá, motory zní u kostela, v kterém sedm stínů tají dech, už se vojsko staví do řad, Jidášové žijí pořád, a už salvy duní na schodech. Silver A, Silver B, smrták roztočil už osudí, It's a Long Way to Tipperary, kov na spánku zastudí...“ – zpíval Honza Vyčítal v písničce Battledress.

Rtm. Jozef Gabčík, rtm. Jan Kubiš, ppor. Josef Valčík, npor. Adolf Opálka, čet. Jan Hrubý, rt. Jaroslav Švarc, čet. asp. Josef Bublík – to je těch „sedm stínů“, na které s úctou vzpomínáme a její nesmírnou odvalu a hrdinství jsme si letos při osmdesátém výročí připomněli.

Víra? Víra!

Miroslav Kubiček

Před nedávnem jsem od jedněch novomanželů, které jsem oddával, dostal v mailu tato slova: „Děkujeme, že jste byl ochotný nás oddat i přes naši nevíru. Velice si toho vážíme a moc to pro nás znamená.“

Přes naši nevíru. Ta slova mne zaujala. Samozřejmě, že jsme se po několik měsíců scházeli, probírali vše potřebné, povídali si o tom, co církevní sňatek, svátost manželství znamená. Nejsem si vědom, že bychom cokoli zanedbali, dobře jsem od začátku věděl, co a jak, ale teď mě právě ta slova zaujala hodně. Ale jaksi z opačného konce. Podnět k zamyšlení ne jen pro ně, ale pro nás všechny. Co je to víra? A kdo je věřící?

Napadalo mě to už během společných setkání při přípravě. Byli bezvadní, moc jsme si rozuměli. Neměl jsem nejmenší problém svátost manželství vykonat.

Jde hlavně o to, jak víru chápeme. My totiž, slovy papeže Františka, nejsme v epoše změn, ale ve změně epochy. A to se týká i křesťanství, církve, víry.

„Vyznáš-li svými ústy Ježíše jako Pána a uvěříš-li ve svém srdci, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen,“ píše apoštol Pavel v listu Římanům. (Ř 10, 9) Ano, v pořádku. Tomu my, křesťané, rozumíme. Jenomže... Je tohle jediný možný výraz víry? Co když nejde ani tak o for-

mu, jako daleko víc o obsah?

Tomáš Halík ve své poslední knížce *Odpoledne křesťanství* napsal: „Věříme v Kristovo božství a v jeho zmrtvýchvstání, tyto kameny úrazu i pro ty „nevěřící“, kteří s námi sdílejí obdiv a lásku ke Kristově lidství a lidskosti, avšak zde se s námi rozcházejí? Nebo věříme Ježíšovou vírou, kterou věřil Ježíš a v co věřil Ježíš? Je naše víra především důvěra v pravdivost Ježíšova svědectví o tom, kterého Ježíš nazýval svým Otcem?“

Tato změna epochy se týká i křesťanské církve a způsobu víry. Je výzvou k důkladnému přemýšlení, jak vnímat víru a nevíru, věřícího a nevěřícího. Není to snadné, je to náročné, není to lehké, je to velmi těžké, ale nezbytné. Pakliže křesťanská církev nechce (jako už mnohokrát v dějinách) stát se zabetonovanou konzervou, která nemá co říct a je spíš pro smích. Budeme povinně odřikávat dogmata, která v průběhu staletí sesmolila církev, anebo se budeme ptát, po jaké cestě nás chce vést Ježíš?

Anglikánský biskup John A. T. Robinson napsal: „Jméno té nekonečné a nevyčerpatelné hlubiny a základu všeho bytí je Bůh. Tato hlubina je to, co se slovem Bůh míní. Víte-li, že Bůh znamená hlubinu, víte o něm hodně. Pak se už nemůžete nazývat

ateistou nebo nevěřícím. Nemůžete totiž myslet nebo říkat: Život nemá hloubku! Život je mělký. Bytí samo je jenom povrch. Kdybyste dokázali tohle tvrdit úplně vážně, byli byste ateisté; ale jinak nejste. Kdo ví o hlubině, ví o Bohu.“

Těm novomanželům jsem odepsal asi toto: Věříte v hodnoty jako je dobro, pravda, spravedlnost, ohleduplnost, vzájemnost, láska? Pakliže ano, pak jste věřícími lidmi, ani o tom nevíte. Protože tohle je to zásadní, co přineslo evangelium Ježíše Krista.

Bůh jedná i ve Tvých dějinách!

Filip Gorazd Martinek

Člověkem, který mě přivedl k hlubšímu studiu teologie a v jistém smyslu mi i otevřel cestu ke kněžství, je můj prof. Jaroslav Vokoun. Moc si vážím toho, že jsme se stali přáteli a že k sobě máme blízko i přes cestovní vzdálenosti. Rád bych vás, milé čtenáře, seznámil s několika myšlenkami z jeho poslední velké knihy Setkat se s Bohem v dějinách. Úvod do teologické interpretace dějin. Na nějakou kompletní analýzu a výklad zde není prostor. To ale vůbec

nevadí. Uvědomil jsem si totiž, že často ty nejlepší myšlenky bývají velmi prosté a dokážou přímo promlouvat do našeho života. Jardu prosím o shovívavost, pokud toto bude číst.

Absolutně grandiózní myšlenka, se kterou kniha přichází, je to, že základem křesťanské víry není Písmo svaté, ale Boží jednání v dějinách, které je v Písmu dosvědčené. Přiznám se, že je mi zcela proti srsti, když na mě někdo chrlí citáty z Bible a trvá na memorované znalosti

a přesnosti toho, „jak to říká Písmo“. Absolutní důraz na Písmo vede ke kontraproduktivnímu a omezenému pohledu na celek skutečnosti. Můj Bůh není schován v těch písmenkách, není v listech, není ani v PDF souboru na počítači. Je to jen papír, obrazovka, a nakonec jsou to jen písmenka, věty, verše. Litera je mrtvá, ale to Duch oživuje!

Bůh není orámován hranicemi Bible! Ale právě proto, že je Bohem, tak jisto jistě působil a působí daleko „mimo biblicky“. Známe přeci tradici, bez které je i samotné Písmo nemyslitelné. Navíc existují i skutečnosti, kam nedohlédneme, ať už fyzickým zrakem, zrakem duchovním, intelektem anebo představou. Však jen uvažme, jak obrovský je vesmír a nad to pomysleme, jak nepředstavitelně musí být obrovské veškeré stvoření, které Bůh přivedl z nebytí k bytí – a tam všude Bůh působí.

Je dobré si uvědomit, že Boží jednání neznamena toliko „stvoření světa na začátku“, pak dlouho nic a nakonec „nějaké nové stvoření“. Vokoun zdůrazňuje (v knize mnohokrát) tzv. „creatio continua“, tj. neustálé stvořitelské jednání. Bůh nejen vše udržuje v bytí, ale také neustále tvoří!

Současně s tím Vokoun dodává, že přeci nejde jen o to, abychom uvažovali nad tím, „jak Bůh jednal kdysi dávno“, ale to hlavní, co máme udělat, to je počítat s tím, že Bůh

jedná i dnes v našich osobních dějinách – můžeme děkovat, prosit a také důvěřovat. A to je super!

Jaké jsou dějiny lidstva, ve kterých Bůh jedná? Podle T. Pohlmana jsou plné násilí, jsou plné boje člověka proti člověku a proti Bohu. Uprostřed těchto „dějin bojů“ však vstupuje do dějin čirá aktivita Boha – Láska. Zakládá „dějiny pokoje“ a tryská z hlubin Božího srdce. Jak se k Boží lásce dostat?

S Vokounem můžeme dodat, že není cesty k Bohu mimo tento svět, ale pouze skrze něj. A není cesty k Bohu mimo dějiny, ale pouze skrze dějiny. Dějiny můžeme, říká Vokoun, posuzovat vždy jen z toho místa, kam nás Bůh postavil – navíc je to také přesně to místo, ze kterého je máme posuzovat. Jinde se opravdu s Bohem setkat nemůžeme.

Očekáváme-li od života jen krásné prožitky, tak jsme na omylu. K Boží pedagogice patří i nepříjemné věci, „hůl a uvedení do protivenství“.

Boží láska je i za tím, co nedokážeme plně rozeznat. Bůh nás nijak nemanipuluje, ale ponechává nám absolutní svobodu. Spíše jedná tak, že vytváří možnosti pro naši svobodu, zdůrazňuje Vokoun. Tak v radosti vzhůru k Boží spolupráci v našich dějinách!

Pozn. red.: Br. Filipovi Martinkovi vychází letos na podzim nová kniha: Filip Gorazd Martinek: Modlitba k Sofii, Malovaný kraj 2022.

Inclusion and Diversity

Michal Hvězda

Inkluze a diverzita. Hned na začátku se omlouvám za nadpis v angličtině, nechal jsem ho v originálu v té formě, ve které mě zaujal. S tématem jsem se setkal v zaměstnání, při povinném online školení. Těmito společenskými fenomény se nadnárodní společnosti dnes zabývají celkem běžně; samozřejmě musí i jejich zaměstnanci. A zrovna tady mi prezentovaný pohled na věc přišel docela zajímavý.

Na podobné téma jsem narazil už před několika desetiletími, kdy jsme jezdili každoročně pomáhat s údržbou stanice ochrany fauny v Posázaví. Chovali zde (a dodnes chovají) vydry. O nich, i mnohých dalších živočiších, jsme vyslechli celou řadu přednášek. Přednášejícími ekology byla často zmiňována tzv. biodiverzita druhů, kterou je potřeba pro správnou funkci různých ekosystémů, ať už místních nebo globálních, zachovávat.

*Z rozmanitých druhů ptactva
a z rozmanitých druhů zvířat a ze
všech zeměplazů rozmanitých druhů,
z každého po páru vejdou k tobě,
aby se zachovali při životě. (Gn 6, 20)*

Z té doby mi utkvěla popisovaná situace z treboňských rybníků, kde chráněné vydry páchaly rybářům škody. Z pohledu ochránců přírody

to bylo pochopitelné: ryby byly natolik přemnožené, že se jejich přirozeným predátorům změnilo chování. Úlovek byl natolik snadný, že namísto přirozeného odchytu slabších jedinců vydry lovili jen tak cokoli, co se namanulo, bez skutečné potřeby potravy. Byl to pro mě dobrý příklad nerovnováhy mezi živočišnými druhy, která může v nejhorším případě dojít až k vymizení nějakého druhu a tak k ochuzení pestrosti stvořeného světa.

Je to s člověkem jinak? Z pohledu biologů jsme přece jenom jeden živočišný druh... Neodlišujeme se ale každý z nás svým prostředím, ve kterém žijeme, svými předky, svou minulostí, obdarováními a zkušenostmi v jistém ohledu mnohem víc, než se od sebe odlišují různé živočišné druhy?

Hospodine, co je člověk, že ho bereš na vědomí, co syn člověka, že na něj myslíš? (Ž 144, 3)

Ano, určitě. Každý jsme jiný. Odlišujeme se od sebe navzájem.

A možná to můžeme říci ještě lépe: každý z nás je neopakovatelný, každý z nás je jedinečný! Všechno, co nás tak neopakovatelné dělá, se nazývá diverzitou. Alespoň podle toho školení, které zdůrazňovalo ještě jinou věc. Nejsou to odlišnosti jen

v pohlaví, věku, rase, národnosti, vyznání nebo denominaci. Jsou to prý i zkušenosti, nápady, osobní preference, životní styl... Možná to bude znít zamotaně, ale všichni jsme si rovni v tom, že jsme každý jiný. *Budete mít jediné právo jak pro hosta, tak pro domorodce. Já jsem Hospodin, váš Bůh. (Lv 24, 22)* Myslím si, že na to dost často zapomínám. Lidský rozum si zřejmě pořád hledá cesty, jak si věci zjednodušit. Je praktičtější mít pro mnoho možností několik škatulek nebo předpokládat, že druzí lidé fungují stejně nebo podobně, jako funguju já

sám. Pokud ale chci někoho doopravdy přijmout, aby cítil, že má v mých očích svou hodnotu prostě pro to, jaký je, musím sám se svými zjednodušeními bojovat. Inkluze není sama o sobě výsledkem diverzity. To byla další věc, která mě v onom školení zaujala.

Pane Ježíši Kriste, neustále nám připomínáš, jak jsi ke každému bez rozdílu přicházel se svou láskou. Veď i nás svým Svatým Duchem po této cestě, kdykoliv zapomínáme, váháme nebo nemáme odvahu si připustit, že tvé Stvoření je tak pestré. Amen.

Jsem docela dobrá farská kuchařka

Radana Váňová

Jestlipak uhodnete, o kom bude řeč? Jistě někteří z vás ta slova z jeho úst slyšeli a také je hodně těch, kteří okusili minimálně jeho vyhlášený boršč. Ano, mám na mysli letošního jubilanta faráře Zdeňka Kovalčíka. Vaření je jednou z mnoha jeho aktivit a velkým koníčkem. Kdysi ho jakási rozšafná žena ocenila: „Kdyby bylo nejhůř, pane faráři, tak byste se uživil jako kuchař!“ Náš zlínský farář ovšem vaří nejen výborně, ale i ve velkých rozměrech. Dokáže nakrmit celý pěvecký sbor nebo účast-

níky varhanického kurzu.

A tady se dostáváme k další rovině jeho působení, a tou je hudba. V liturgii se cítí náš církevní kantor jako ryba ve vodě a nikdy nezapomene na sváteční a proměnné vstupy, tak jak se během církevního roku nabízejí. Jako zpěvák má ve zvláštní oblibě Dvořákovy Biblické písně i černošské spirituály. Je-li potřeba, vypomůže ve sboru – někdy posílí tenory, ale občas i basy. Ochotně zaskočí jako varhaník, pokud zrovna nemá povinnost duchovenskou. Díky

jeho obdivu k pokladům našeho církevního zpěvníku se ve Zlíně zpívají téměř všechny písně. „Škoda, že ty večerní tak málo zpíváme,“ světil se kdysi.

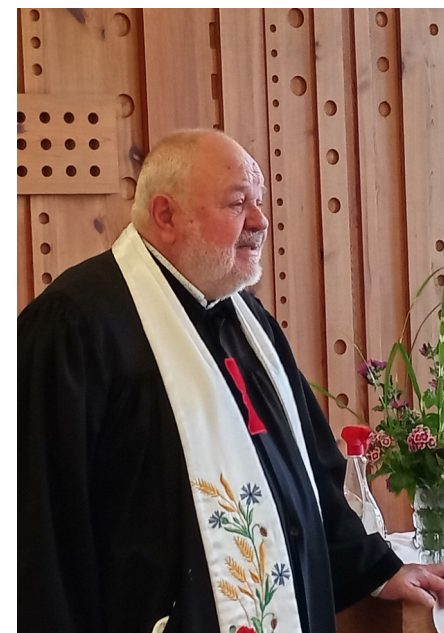
Od duchovních písní je blízko k textu a jazyku. A to je další doména PaedDr. Zdeňka Kovalčíka, původním povoláním pedagoga-češtináře. Pečlivě vybírá písně s ohledem na texty dané neděle. Má vášeň pro svou mateřštinu. Jak ho trápí, že z jazyka postupně mizejí starší tvary, libozvučné přechodníky a jiné zvláštnosti! Nikoli ze sdělovacích prostředků, ale z kazatelny slyšíme každou neděli příklad vzorové češtiny. Ale nejen v neděli. I v běžném hovoru je náš farář věrný spisovnému jazyku, tak jako málokdo. Má to však jednu výjimku. Tento svérázný muž, rodem Slezan, je totiž obdivovatelem krajových nářečí. A tak občas prohodí něco k pobavení místních i hostů, kteří se s údivem ptají: „Bratře faráři, to jste řekl polsky?“ – „Ni!!! To jest po-na-šimu!“ Zdeněk Kovalčík nikdy nechybí na Krajanském festivalu pořádaném pravidelně v Praze a navštěvuje i krajanské spolky v cizině. Češi žijící v zahraničí si váží svých kulturních i duchovních kořenů. Ano, historii a tradicím přikládá Zdeněk Kovalčík velký význam. Možná i díky tomu má dar porozumět starým lidem. Přijal službu v domovech důchodců i návštěvy

v nemocnici jako své poslání. S tím vším se pojí i jeho cit pro svátečnost náboženských úkonů. Je obdivuhodné, jak tento člověk mnoha aktivit, často plný starostí, někdy i blízký fyzickému vyčerpání, při vstupu do bohoslužebné místnosti rázem vše negativní a všednodenní odloží a s plným soustředěním se věnuje bohoslužbě.

A ve výčtu obdarování bychom mohli pokračovat. Když byla zmínka o tradici, hodilo by se malé doplnění. Náš jubilant má mimo jiné rád symboliku čísel; z nich si oblíbil sedmičku – symbol plnosti. Tak kéž mu Pán k jeho letošním sedmdesátinám požehná a dopřeje mu v plnosti užívat všech obdarování k dobru jiných i k vlastní radosti.

br. farář Zdeněk Kovalčík (nahofe první zprava) s farníky

Pocta Komenskému

redakce

Již tradiční diecézní den brněnské diecéze se konal tentokrát 2. dubna v Uherském Brodě a nesl název Pocta Komenskému. Byl věnován teologovi a filosofovi světového rozměru, biskupovi Janu Amosovi Komenskému, kterého 430. výročí narození jsme si v březnu připomněli. Na účastníky čekal bohatý program. Úvodní bohoslužbu sloužil br. biskup Juraj Dovala se ses. farářkou Ivou Pospíšilovou. Pak následovala přednáška br. patriarchy Tomáše Butty s názvem Komenský – teolog. Po občerstvení duše následovalo i občerstvení těla u společného oběda na faře. Ses. farářka Iva připravila pro všechny bohaté občerstvení, u kterého byl prostor i na společné neformální rozhovory a sdílení. Po obědě jsme navštívili Muzeum J. A. Ko-

menského v Brodě, které překvapilo kvalitně připravenou interaktivní expozicí věnovanou moravskému velikánovi. Odpolední program byl ve znamení hudby. Vystoupili tři pěvecké sbory: Pěvecký sbor Dvořák, následně Collegium Classic s výběrem barokní hudby a na závěr Komorní sdružení pro duchovní hudbu Ostrava s programem Výběr písní z Amsterodamského kancionálu J. A. Komenského. Všichni posluchači odcházeli naplněni výtečnou porcí duchovní hudby a celý diecézní den se vydařil. Děkuje ses. farářce Ivě Pospíšilové za skvělou organizaci celé akce, za poskytnutí azylu v Brodě, za výborné a s láskou připravené občerstvení a v neposlední řadě za společně sdílenou oslavu Boha.

Synoda na Vranově

redakce

Synoda duchovních se letos konala v klášteře na Vranově 7. - 8. června. Téma bylo: Jak pomáhat hojit rány světa? Synodu zahájil úvodní bohoslužbou br. vikář a em. biskup Petr Šandera. Na dvoudenním jednání jsme probírali diecézní věci, vedli společný dialog o různých otázkách, které nás trápí, a zvolili jsme také novou disparitní komisi. Jádrem synody se točilo kolem hlavního tématu, čemuž odpovídal i náš první host Milan Votypka z humanitární organizace Člověk v tísni. Připravil si pro nás přednášku s názvem: Pomoc lidem na útěku. Jeho vyprávění o práci s uprchlíky na Balkáně bylo obohaceno o osobní zážitky a doprovázeno promítáním diapositivů. Ve středu 8. 6. jsme v tématu pokračovali se zajímavými hostmi. Byly to dvě ženy – Andrea Böhmová ze Slovenské Humanitní Rady a Pavlína Vojteková, psychologka. Jejich téma znělo: Sociální a psychologická podpora lidí hledajících ochranu. Přednášku měly výborně připravenou a nabitou informacemi, jak postupovat v různých situacích při integraci uprchlíků. Zazněli praktické rady i konkrétní doporučení získaná letitou praxí. Na synodě nechyběli ani další hosté. Již tradičně nás navštívila sestra Dagmar Kunelis z partnerské církve v Essenu a tentokrát i br. patriarcha Tomáš Butta. Kromě jednání jsme si užili i hezké společenství a vzájemné sdílení.

čovali se zajímavými hostmi. Byly to dvě ženy – Andrea Böhmová ze Slovenské Humanitní Rady a Pavlína Vojteková, psychologka. Jejich téma znělo: Sociální a psychologická podpora lidí hledajících ochranu. Přednášku měly výborně připravenou a nabitou informacemi, jak postupovat v různých situacích při integraci uprchlíků. Zazněli praktické rady i konkrétní doporučení získaná letitou praxí. Na synodě nechyběli ani další hosté. Již tradičně nás navštívila sestra Dagmar Kunelis z partnerské církve v Essenu a tentokrát i br. patriarcha Tomáš Butta. Kromě jednání jsme si užili i hezké společenství a vzájemné sdílení.

Jan Hus stále žije, svůj druhý život

Michal Horák

Druhý život. Tak říkají odborníci komplexu názorů, vztahů, idejí a dalších konotací, které se časem nabalí na historickou osobnost. Mistr Jan Hus je rozhodně jedním z našich velikanů, jejichž druhý život do značné míry zastínil ten opravdový. A právě druhý život Jana Husa přiblížil historik Jakub Marša všem, kdo se shromáždili u symbolické hranice 6. července odpoledne v Brně-Řečkovicích. Letošní Husovské slavnosti tak zahájil velmi zajímavý referát, který mimo jiné připomněl Masarykova slova: „Hus je pro nás živým programem. Naše reformace jako reformace žádná nebyla a není dokončena, nepřestala působit, pokračuje ve svém vývoji. Žádá neustálé obnovování, touhu po lepším, po

zdokonalování, pokroku.“

Následná bohoslužba se, jako obvykle, nesla v ekumenickém duchu. Shromážděné přivítala farářka řečkovické náboženské obce, sestra Šárka Chytilová. Kázáním posloužil bratr farář Ondřej Macek, který působí v „Červeném kostele“ Českobratrské církve evangelické. Jeho na-prosto lidské a přátelské kázání dodalo mnoha lidem naději. Večeři Páně vysluhovala sestra farářka Anna Štěpánková z náboženské obce Židenice. Řečkovský Sbor Páně byl zase jednou plný lidí, při přijímání se odzpívalo několik slok naší oblíbené „sborové“ písně Pojď k Spasiteli a zástup přítomných dlouho nebral konce. V myšlenkách jsme byli také s lidem Ukrajiny.

Modlitba Otče náš totiž zazněla i v ukrajinštině.

Podvečer se nesl ve znamení programu pro děti. Ty si mohly samostatně zahrát v zahradě sboru hru s názvem Šifra mistra Husa, a získat tak sladkou odměnu. Později se téměř všechny přítomné děti doslova zapojily do divadelní hry s názvem Mína a kouzelná babička. Členové divadla Paravánek jsou opravdoví profesionálové, což dokazuje fakt, že se smích dětí i dospělých nesl nejen celou sborovou místností, ale rozléhal se i v zahradě. Právě zahrada řečkovického sboru je ideálním místem pro konání různých letních akcí. Děti i dospělí si tu mohli zahrát mnohé míčové hry. Stejně jako vloni, i letos se tu zabýdlel stánek

chráněné dílny Práh. Lidé nakoupili dobročinné výtvořky za více jak čtyři tisíce korun. U občerstvení nechyběla také kasička, jejíž výtěžek (dva tisíce korun) jsme poslali Husitské diakonii do sbírky na podporu ukrajinských běženců. Všem dárčům patří velký dík. Dlouho do večera pak ještě skupinka členů obce i hostů z různých sborů posedávala u ohně.

Už teď přemýšlíme, jaký bude další - pátý ročník - Husovských slavností. Jedno je ale jisté. Pokud to bude možné, zase se sejdeme u symbolické hranice a budeme dál tak trochu spoluutvářet druhý život Mistra Jana Husa. Všichni jste srdečně zváni!

Ježíš tluče na dveře, zevnitř

Tomáš Halík: *Odpoledne křesťanství*, Lidové noviny 2021

Miroslav Kubiček

Nakladatelství Lidové noviny vydalo před nedávnem novou knížku Tomáše Halíka, *Odpoledne křesťanství*. Za posledních pár desetiletí vyšla dlouhá řada Halíkových knih, počínaje titulem *Co je bez chvění*, není pevné, konče knížkou *Čas prázdných kostelů*. Po krátké odmlce přichází *Odpoledne křesťanství*. Je jiné, hodně jiné, než ty předchozí tituly. Zatímco v nich šlo o sbírky kázání, příležitostná a různá zamyšlení, teď máme před sebou úvahy o stavu křesťanství a křesťanské církve teď, tady, v tomto přelomovém čase. Je to čtení mnohem náročnější, než v těch knihách předchozích, jde to mnohem víc do hloubky teologické i filosofické. Ale Tomáš Halík to dokáže napsat

nejenom fundovaně, ale i srozumitelně. *Odpoledne křesťanství* – jak tomu rozumět, co si pod tím máme asi představit? K tomuto názvu, jak říká, ho inspirovala, jak uvádí, metafora zakladatele analytické psychologie C. G. Junga, který podobně popisuje dynamiku lidského života. *Dopoledne* je raná dospělost, kdy člověk rozvíjí základní rysy své osobnosti. Pak ale přichází „polední krize“, čas únavy, ospalosti. Ztráta energie, duchovní malátnost, otupělost... Jenomže tato krize je zároveň šancí. Pakliže člověk tuto šanci nepromarní, je připraven se vydat na novou životní etapu – životní odpoledne.

Životní odpoledne – to je zralý věk. A ten má velice důležitý úkol:

duchovní cestu, sestup na hloubku. Je to kairós, „čas příhodný pro rozvoj duchovního života, příležitost k dovršení procesu zrání“.

A tohle Tomáš Halík aplikuje na dějiny křesťanství. Od počátku až po práh moderny vnímá dějiny křesťanství jako *dopoledne*. Čas, ve kterém církev vybudovala své instituce a své učení. Pak ale přišla krize, která těmito strukturami otřásla. Od pozdního středověku, od renesance a rozkolu západního křesťanství, následných válek, přes osvícenství, ateismus, až po fázi, kterou už dobře známe – náboženské lhostejnosti. Halík je přesvědčen, že v současné době stojíme na prahu *odpoledne křesťanství*. Krize, kterou křesťanská církev v současné době prochází, je novou šancí. Otevírají se nové, snad zralejší podoby křesťanství. Je to možnost – kairós. Kairós – nastávající čas, příležitost. Je to šance, výzva, kterou by nebylo dobré promarnit. Křesťanská církev už nikdy nebude mít tu podobu, jaká zde byla po staletí. „Křesťanská Evropa“ je minulostí, která se nevrátí. To ale ani zdaleka neznamená konec křesťanství. Znamená to jen veliký pokles významu instituce, jakou jsme znali. Ne náboženství, ale víra, to je, oč jde. Celý tento přístup nazývá Halík *kairologie* (řečtina užívá dvě slova pro čas: *chronos* a *kairós*; zatímco *chronos* je prostě běh času, hodiny, dny, léta..., *kairós* je kvalita

času – čas k něčemu, příležitost, čas, který má být naplněný, kairós, to je příchod, advent).

Hlavní důraz v tomto novém čase klade Halík na jediné: nečekejme, že začnou lidé znovu přicházet do kostelů, do církve. Naopak, je třeba, abychom my vyšli ven. Ježíš tluče na dveře, samozřejmě, ale nikoli zvenčí, nýbrž zevnitř. Abychom otevřeli a vyšli ven. Ne proselytismus, převrácení lidí na víru, rozmnožování příslušníků církve, ale cesta k lidem, k jejich potřebám, aniž by jim byly kladeny do cesty jakékoliv podmínky. Láska, bezpodmínečná láska, to je to jediné, co můžeme, máme a musíme nabídnout. Kdo je „autenticky věřící“, ptá se Halík. A odpovídá: Ten, kdo miluje. „Milost víry se vlévá do života konkrétního člověka nikoliv primárně v okamžiku, kdy ten člověk dává rozumový souhlas článkům víry, „kdy si začíná myslet, že Bůh je“ – jak si mnoho lidí představuje konverzi – nýbrž spíše tehdy, kdy dochází v jeho životě k transcendenci (sebepřekročení, překročení sobectví a sebezařetování), tedy k tomu, co křesťanství míní slovem láska.“

Na co klade Tomáš Halík snad největší důraz, je spiritualita. Píše dokonce, že „hlavní výzvou pro dnešní církevní křesťanství je obrát od náboženství ke spiritualitě“. A dodává, že „nově pochopená křesťanská spiritualita může vý-

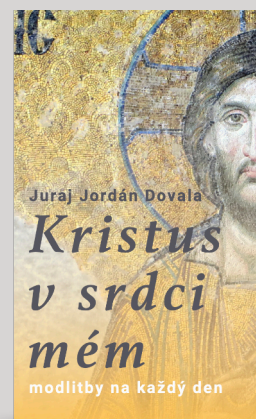
prof. Tomáš Halík, foto:vatincannews.va

foto: Profimedia.cz

znamně přispět k duchovní kultuře dnešního lidstva i daleko za hranicemi církví“. Samozřejmě ale upozorňuje na otázky, které z toho vyplývají. Jakou výzvu a jaká rizika to pro křesťanství a pro církve znamená? Jaká jsou rizika? Je spiritualita revitalizací, anebo náhražkou náboženství? Především od šedesátých let 20. století vznikla celá řada nových spirituálních hnutí, letniční hnutí, hnutí charismatické obnovy, ale také hnutí čerpající z orientální spirituality, hnutí, které bylo označováno jako New Age. Ale vedle toho vznikla mnohá centra

křesťanské spirituality, např. ekumenická komunita v Taizé. A to všechno má svůj význam. Tomáš Halík rozebírá situaci, ve které se křesťanství i církve v současné době ocitla, skutečně velice důkladně. Všimá si např. i toho, jak důležitou složkou v porozumění světu a jeho duchovnímu rozměru je umění. Je toho skutečně velmi mnoho. A tato dosud poslední Halíkova kniha není, ve srovnání s těmi předchozími lehké čtení, ale k porozumění současné situaci je velkým přínosem.

Kristus v srdci mém – modlitby na každý den

Juraj Jordán Dovala

Modlitba je jako paprsek slunce, kam dopadne, tam rozjasní prostor a prosvětlí jej. Předkládám tuto knížku modliteb v dobré víře, že bude sloužit nejen společenství při liturgiích a různých setkáních, ale také jednotlivcům k osobnímu rozjímání a meditaci. Vytváří palouček důvěry a smíření pro živý a nepřetržitý dotek Ducha Svatého – Ducha lásky, moudrosti a krásy.

Tři liturgie (dotisk)

/vydání pro duchovní/

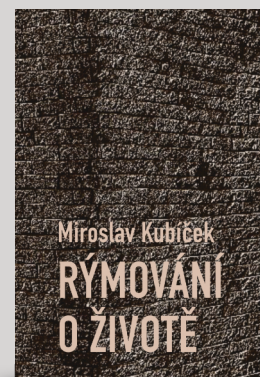
Vydání tří liturgií - Liturgie pro menší společenství (Petra Šandery), Liturgie v duchu starokřesťanské tradice (Juraj Jordána Dovaly) a Eucharistické liturgie z Limy.

100,- Kč

Tři liturgie (dotisk)

Zkrácená verze pro obec.

25,- Kč

Rýmování o životě

Miroslav Kubiček

Když se pořad Rýmování o životě začal formovat a já jsem uvažoval o jeho názvu, náplni, základní ose a tak podobně, a když jsem to pak jakž takž „objevil“, jako jeden z prvních možných a použitelných veršů mne napadla slova klasikova: „Je to chůze po tom světě, kam se noha šine, sotva přejdeš jedny hory, hned se najdou jiné.“

100,- Kč

Kdyby byl člověk ve vytržení jako svatý Pavel
a věděl by o nemocném člověku,
který potřebuje přinést trochu polévky,
považoval bych za daleko lepší,
aby z lásky opustil to vytržení
a posloužil potřebnému z větší lásky.

Mistr Eckhart

ccshbrno.cz